Ulkoasiainministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2017-00976

POL-30 Lee Stefan(UM) 12.09.2017

Asia
EU:n epävirallinen Gymnich-ulkoministerikokous 7.-8.9.2017 Tallinnassa;yhteenvetoraportti

Kokous
07.09.2017 - 08.09.2017

Pohjois-Korean suhteen yhteisymmärrys siitä, että taloudellista painetta Pjongjangia kohtaan on lisättävä YK:n ja EU:n autonomisten lisäpakotteiden muodossa. Pitkän aikavälin tavoitteena tutkitaan mahdollisuuksia avata keskustelukanavia DPRK:n kanssa, vaikka tilanne ei juuri nyt mahdollista keskustelujen käynnistämistä. Tukea sai Pohjois-Korealle ydinteknologiaa ja –asiantuntemusta antaneiden maiden EU-tuen leikkaamista.

Lähi-idän rauhanprosessin osalta yhteisymmärrys siitä, että EU:n tulisi olla nykyistä aktiivisempi samalla kun EU-jäsenmaiden toiveikkuus Yhdysvaltain odotetun suunnitelman suhteen vaihtelee. EU jatkaa näkyvää tukeaan kahden valtion ratkaisulle. EU-Israel-assosiaatineuvostoa pidettiin hyvänä tilaisuutena keskustella rauhanprosessista ja viedä EU:n viestejä. Ajatus EU:n rahoituksen tarkastelusta ja uudelleenallokoinnista sai tukea.

Työmenetelmäkeskustelussa esitettiin sekä konkreettisia UAN-kokousten kehittämisajatuksia että korostettiin EU:n yhtenäisyyden merkitystä. UAN-agendojen strategisempien aiheiden lisäksi avataan mahdollisuus keskeisten ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Jäsenmaat pitivät neuvoston päätelmiä jatkossakin selkeänä tapana ilmaista EU:n yhteiset päätöksetMahdollisuus perussopimukseen kirjattuun rakentavaan pidättäytymiseen tuotiin esiin.

EU-ehdokasmaiden kanssa käytiin hyvähenkinen keskustelu radikalisoitumisen ja väkivaltaisen ääriliikehdinnän ehkäisemisestä. Nykyistä säännöllisempää tiedonvaihtoa ja parhaiden käytäntöjen jakamista pidettiin välttämättömänä. Ehdokasmaat korostivat omien toimiensa vahvistavan myös EU:n turvallisuutta. Osa EU-maista vaati integraatioprosessin nopeuttamista.

Ulkoasiain- ja puolustusministerit keskustelivat yhteislounalla 7.9.2017 EU:n puolustusaloitteista. Keskustelussa päähuomio

kohdistui pysyvään rakenteelliseen yhteistyöhön. Valmistelu etenee kesäkuun Eurooppa-neuvoston asettamassa aikataulussa. Sitoumusten osalta ollaan pitkällä, tämän jälkeen vuorossa osallistuvien jäsenmaiden ilmoitus neuvostolle lokakuussa. Työ jatkuu vielä erityisesti PRY:n hallinnoinnin ja hankkeiden osalta. Keskustelusta on yksityiskohtaisemmin selostettu erillisessä epävirallista puolustusministerikokousta koskevassa raportissa (PLM2017-00034).

1. Pohjois-Korea

Todettiin tarve pohtia EU:n lisätoimia heinäkuun UAN-keskustelun ja päätelmien jälkeen edelleen vaikeammaksi kehittyneen tilanteen johdosta.

Keskustelussa oli yksimielisyys tilanteen vakavuudesta ja kaikilla jäsenmailla valmius kiristää sekä YK:n että EU:n autonomisia pakotteita. Lähestulkoon kaikki painottivat kaksiraiteisen lähestymistavan tarvetta: toisaalta tarvitaan dialogia ja toisaalta painetta eli pakotteita. Puheenvuoroista ilmeni halua ottaa EU:lle aktiivisempaa roolia.

Kaikki korostivat yhteyksiä alueen maihin, Venäjään ja Yhdysvaltoihin. Koska Kiina on DPRK:n suuntaan vaikutusvaltaisin toimija, on painetta Pekingiä kohtaan lisättävä. Pidettiin tärkeänä konsultoida Japania ja Etelä-Koreaa, jotta varmistetaan pakotteiden toimivuus.

Muistutettiin uusien kokeiden olevan odotettavissa sekä viestinnässä sen tuomisen selkeästi esiin, että EU:n ja kv. yhteisön toimissa tavoitteena on DPRK:n ydinohjelman lopettaminen, eikä regiimin kaataminen.

Keskustelun johtopäätöksenä todettiin 1) yhteisymmärrys taloudellisen paineen lisäämisestä eli tuen YK:n ja EU:n lisäpakotteille; 2) harkinta mahdollisuuksista avata diplomaattisia kanavia, vaikka tilanne ei juuri nyt mahdollista keskustelujen käynnistämistä; 3) EU:n tuki non-proliferaatioregiimin vahvistamiselle ml. kehotus CTBT-sopimuksen ratifioimiseen niille maille, jotka eivät vielä ole näin tehneet.

2. Lähi-idän rauhanprosessi

Keskustelussa todettiin vakava tilanne kentällä, kahden valtion ratkaisun välttämättömyys ja toisaalta sen lipuminen ulottumattomiin.

Sekä israelilais- että palestiinalaishallitukset ovat keskittyneet sisäisiin kysymyksiin ja molemmat ovat loittonemassa kahden valtion ratkaisusta. Kentällä on jännitteitä, jotka voivat roihahtaa väkivallaksi. Siirtokuntarakentaminen jatkuu ja Gazan humanitaarinen tilanne heikkenee. Alueelliset toimijat toivovat EU:lta vahvempaa roolia. Katsottiin, että USA on ensiarvoisen tärkeää pitää sitoutettuna ml. kvartetin kautta, sillä ilman USA:a ei ratkaisua voida löytää. Jäsenmaat antoivat tukensa seuraavalle ehdotukselle EU.n toimiksi nykytilanteessa: 1) uudistettu sitoumus kahden valtion ratkaisuun yhteisen kannan pohjalta; siirtokuntarakentamisen vastustaminen ja tuki alueellisille aloitteille; 2) EU:n kentällä tehtävän työn uudelleentarkastelu eli

rahoituksen suuntaaminen perinteisistä kohteista sinne, missä tuki parhaiten edistää kahden valtion ratkaisua; 3) EU-Israel-assosiaationeuvoston valmistelujen jatkaminen niin, että neuvoston päivämäärästä sovitaan myöhemmin. Assosiaationeuvoston katsottiin antavan mahdollisuuden EU:n MEPP-viestien välittämiseen. Samalla lisätään yhteistyötä palestiinalaisten kanssa.

3. UAN-työmenetelmät

Keskustelu käsitteli sekä konkreettisesti ulkoasiainneuvostojen työmenetelmiä että laajemmin EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhtenäisyyttä.

Todettiin jo aiemmin pohditun ja uudistetun paljon neuvoston työmenetelmiä. Keskustelussa painotettiin EU:n yhtenäisyyden keskeisyyttä ja keskustelujen luottamuksellisuutta. Tärkeintä on yhdellä äänellä puhuminen. Painotettiin, että UAN:oissa keskeistä on yhteistyön ja lojaliteetin ilmapiiri sekä keskustelujen luottamuksellisuus.

Pidettiin tarpeellisena antaa jäsenmaiden suurlähettiläille Brysselissä mahdollisimman paljon toimivaltaa, jotta valmistelut olisivat tehokkaita. UAN-agendojen strategisempien aiheiden lisäksi todettiin varattavan jatkossa mahdollisuus keskeisten ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Jäsenmaat pitivät neuvoston päätelmiä jatkossakin selkeänä tapana ilmaista EU:n yhteiset päätökset. EUH voisi tuottaa nykyistä enemmän orientaatiopapereita UAN:oja varten. Yhtenäisyyttä edistää sekin, että jäsenmaaministerit hyödyntäisivät EU:n yhteisiä viestejä kahdenvälisissä kontakteissaan. Osa jäsenmaista piti tärkeänä hyödyntää EU:n perussopimukseen kirjattu mahdollisuus rakentavaan pidättäytymiseen, jottei yksi jäsenmaa estä konsensusta.

Suomi korosti yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan menestyksen edellytyksenä yhtenäisyyttä. Yhtenäisyydessä on usein onnistuttu, mutta EU:n yhtenäisyyttä myös haastetaan jatkuvasti.

4. Radikalisoitumista ja väkivaltaista ääriliikehdintää ehkäisevä toiminta

Keskustelu käytiin yhdessä EU:n ehdokasmaiden (Albania, Makedonia, Montenegro, Serbia, Turkki) kanssa.

Keskustelussa peräänkuulutettiin nykyistä säännöllisempää tiedonvaihtoa ja parhaiden käytäntöjen jakamista. Ehdokasmaat kertoivat omista toimistaan turvallisuuden ja rajavalvonnan parantamiseksi ja radikalisoitumisen torjumiseksi todeten tämän vahvistavan myös EU:n turvallisuutta. Tämänkin vuoksi EU:n on tuettava ehdokasmaiden valtionrakentamista ja uudistuksia. Kehityskuilu EU:n ja ehdokasmaiden välillä edesauttaa radikalisoitumista. EU-puolella katsottiin, että avain radikalisoitumisen torjumiseen on hyvä viestintä, internetpropagandan torjuminen, investointi koulutukseen, sekä puuttuminen vankiloissa tapahtuvaan radikalisoitumiseen.

Suomi mainitsi hiljattaisen terrori-iskun maassaan ja korosti kansainvälistä yhteistyötä terrorismin ja radikalisoitumisen torjunnassa kiittäen ehdokasmaiden tähänastisia ponnistuksia. Internet-propagandan vastustaminen on keskeistä, samoin kuin radikalisoitumisen perussyihin puuttuminen ja nuorison

tulevaisuudennäkymien parantaminen. Vihapuhetta on vastustettava pitäen kiinni sananvapaudesta.

Suomen edustajat
Ulkoministeri Timo Soini

Liitteet

Viite

Asiasanat	Lähi-idän tilanne, Pohjois-Korea, YUTP, YUTP kehittäminen, terrorismi
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VNK